

regionale vereniging
natuurpunt oost-brabant

BELGIE/BELGIQUE

P.B.
GENT X

3/3055

juni 2004 • driemaandelijks tijdschrift • 2

NATUUR EN LANDSCHAP

natuur●gebieden
maken het verschil

Een bos is meer dan een verzameling bomen... Bosbeheer anno 2004 te Lubbeek: ontginnen, draine-ren en nieuwe bomen planten. Dikwijls is aankopen de enige manier om te beschermen.

Kwelrijke broekbossen als het Koebos te Lubbeek/Bierbeek met goudveil, bosanemoon, slanke sleutelbloem,... kunnen bodemverstoring en ontginning best missen. Hier is natuurbeheer nodig om niets te doen.

FONDSEN

€ 50 000 om het verschil te maken voor duurzame natuur in onze streek

Beheerde natuur: een wissel op de toekomst. Meer dan ooit is het duidelijk dat aankoop en beheer van natuurgebieden de enige garanties zijn voor duurzame natuur. Kijk om je heen: de bloemrijke hooilanden en grotere gehelen beheerd door Natuurpunt kun je er zo uithalen: een palet vol kleur in het landschap, terwijl elders ondanks wettelijke bescherming nog rijke hooilanden worden omgeploegd of holle wegen dichtgestort. Bossen en gebieden waar je vroeger niet in kon, worden plots wandelgebied wanneer ze in handen komen van Natuurpunt. Maar ook het beheer verandert ten goede: natuur krijgt terug alle kansen en een nieuwe toekomst. Voor vele soorten wordt een bos pas dan een bos. Natuurpunt en de zorg voor deze gebieden maken werkelijk een verschil.

Gelukkig zijn deze bordjes verleden tijd in het Meldertbos te Meldert sinds Natuurpunt het gebied verwierf. Veel buurtbewoners waren nog nooit in het bos geweest wegens verboden.

FONDSENWERVING

Door mensen te betrekken en natuur open te stellen krijgt natuur terug een plaats tussen de mensen

GEZOCHT

Onbemeste hooilanden zijn zeldzaam geworden en verdienen dan ook het nodige beheer. Foto Pieter Abts

We maken ook een verschil doordat we met een hele groep mensen wat gisteren nog braak was weten te herkennen en te laten erkennen als natuurgebied. Omdat we openstaan voor participatie van de buurt en er samen natuur voor iedereen van maken. Doordat we ons effectief inzetten voor het beheer van de gebieden en erin slagen met vele vrijwilligers het nodige werk te verzetten. Door de duizenden geleide bezoeken die we organiseren en de kansen die we mensen geven om van natuur te genieten en zelf mee vorm te geven aan de veiligstelling van natuur in hun omgeving. Dat is het model van Natuurpunt. Betrokkenheid, inzet, zelfwerkzaamheid en openheid naar de samenleving zijn de sleutels.

De restfinanciering: een hele opgave

Bij elke aankoop moet de afdeling of het reservatenteam tussen de 10% en 30% van de kostprijs met eigen middelen zien te bekostigen. Het overige bedrag wordt gedekt door aankoopsubsidies. U leest het goed: voor elke ha die door Natuurpunt in je gemeente is aangekocht, heeft de werkgroep rond het reservaat of je afdeling een bedrag van minimum 1000 euro of 40000 BEF zelf bijgedragen, bijeengegaaard met eet- en quizavonden, fuiven, giften van jou en mij, opbrengsten van gidsbeurten enz. Niet te geloven maar waar. Een enorme inspanning is dat van de vele mensen die al dagdagelijks bezig zijn met de zorg voor natuur in de omgeving. Van betrokkenheid besproken!

Waarom al die moeite?

Veel van de meest kwetsbare en beheersbehoefte natuur, zoals dotter-graslanden,

Veel soorten komen enkel voor in natuurgebieden en zijn dan ook afhankelijk van deze gebieden. Hier de bijenorchis te Hoegaarden. Foto Pieter Abts

FONDSSENWERVING

orchideeënhooilanden, niet-verstoorde bossen, vereisen een beheer en een beheersingesteldheid van zorgzaam omgaan met natuur en de spontane processen. Dat betekent loskomen van de generaties lang aangekweekte reflex dat er moet worden gezaaid, geschoffeld, gesproeid, gewied en geoogst, dat alles op een rijtje moet staan, dat er moet worden ontgonnen en opgekuist. Loskomen van die indoctrinatie is moeilijk, en dat zie je dagelijks in het landschap waar totaal nutteloos randen en hoekjes dood worden gesproeid, bomen gekapt, waar moerassen nog steeds oorden van verderf zijn die moeten worden gedempt... Beheersovereenkomsten met landbouw en bosbouw kunnen van nut zijn voor de versterking van de lijnvormige elementen en de algemene natuur- en milieukwaliteit in het agrarisch gebied en in de multifunctionele bossen. Maar ze vormen slechts een aanvulling. De hoofdpodracht is de uitbouw van een vitaal netwerk van beheerde natuurgebieden zoals moerassen, soortenrijke graslanden en bossen. Neem die weg, en de biodiversiteitsindex van een streek duikelt naar beneden. Neem die gebieden weg, en de toegankelijkheid van het landschap vermindert al even drastisch. Het lijkt een evidentie. Maar vergis je niet, op vele plaatsen wordt dit in vraag gesteld. Een wei is immers een wei en een groep bomen met of zonder biodiversiteit een bos. Volgens deze benadering hoef je geen gebieden meer aan te kopen en zou een subsidie (de zoveelste) voor landbouwers, boseigenaars en jagers alles kunnen oplossen. Geloof het niet, biodiversiteit is voor deze groepen geen hoofdbekommernis, en tenzij ze zich radicaal zouden bekeren, zullen zij nooit dezelfde resultaten bereiken. Er is dus werk aan de winkel. Onze boodschap uitbrengen met betrekking tot duurzame natuur is de essentie van de campagne 'Natuur kleurt je buurt, inzet voor Natuur(punt) kleurt je leven'. En om natuur duurzaam te maken, hebben we jullie steun, ook de geldelijke, nodig.

*Natuurbeheer is ook het herstellen van het oorspronkelijk waterpeil, waardoor terug rietmoerassen en ruigten kunnen ontstaan, die belangrijk zijn voor riet- en watervogels. Hiervoor is wel een behoorlijke oppervlakte natuur nodig.
Foto Pieter Abts*

Ons doel: 50 000 euro of 2 miljoen oude Belgische franken samenbrengen voor het eind van dit jaar. Voor dat bedrag gaan we in deze fondsenwervingscampagne. Op die manier willen we een krachtig signaal geven dat ons model gedragen is. Word daarom vandaag nog donateur, peter of meter en laat zien dat je begaan bent met duurzame natuur.

Het campagneteam

'Natuur kleurt je buurt, inzet voor natuur(punt) kleurt je leven'.

Met minder mesten en minder sproeien alleen komen we er niet, veel van onze dieren en planten hebben nood aan een meer specifiek beheer. Foto Pieter Abts

FONDSENWERVING

GEZOCHT

peters en meters voor onze natuurgebieden

Natuurfonds Hageland

In 1981 werd gestart met het Natuurfonds Hageland, een initiatief van de toenmalige Regionale Vereniging Natuur en Landschap om samen met Natuurreservaten (vandaag: Natuurpunt) te bouwen aan een echt reservatennetwerk in het Hageland en Oost-Brabant. Nu, bijna 25 jaar verder, is er een netwerk van meer dan 65 reservaatprojecten uitgebouwd met een totale oppervlakte van 1438 ha. Hieronder een overzicht van het aantal reservaatprojecten binnen de verschillende regio's van Natuurpunt Oost-Brabant, en de

	Aantal reservaatprojecten	Oppervlakte in beheer
Midden-Brabant	20	262
Hagelands Heuvelland	22	641
Zuidoost brabant	23	535
Totaal NPOB	65 reservaatprojecten	1438 ha

oppervlaktes in beheer. De lijst van de reservaten met hun projectnummers vind je op de ommezijde van het bijgevoegd overschrijvings- en domicilieringsformulier. Voor een kaartje van de gebieden kijk op www.natuurpunt.be/oost-brabant. Voor de reservaten binnen Velpe-Mene is er een kaartje en een beschrijving per gebied op www.velpe-mene.be

Deze gebieden vormen de schatkamers voor natuur in onze streek en zijn een garantie voor duurzaamheid. Dat gaat hier en vandaag niet meer vanzelf, er is geen ongerepte natuur meer voorhanden in Vlaanderen. Je krijgt die hoogwaardige natuur niet terug door exploitatie voorop te laten staan, wel door echt natuurbeheer in functie van maximale biodiversiteit.

*Hooiland, dit verkrijgen we niet door iets minder te mesten, maar door natuurbeheer.
Foto Rik Convents*

Peters en meters gezocht

Zoals we in het vorige artikel reeds hebben uitgelegd, is de restfinanciering van 10% tot 30% bij aankoop één van de belangrijkste knelpunten bij de verdere uitbouw van de reservaatprojecten. Voor elke hectare natuurgebied moeten we tussen de 1000 en de 3000 euro zien te vinden. Om onze doelstelling van 50 000 euro voor het Natuurfonds Hageland of 50 ha extra natuurgebied te bereiken, moeten we aankloppen bij welwillende donateurs. In het bijzonder zijn we op zoek naar peters en meters voor onze gebieden.

Wat verwachten we van een peter/meter?

Een peter/meter is iemand die een project of de gebieden binnen een afdeling een warm hart toedraagt, niet één keer maar gedurende een heel uitbouwproces. We

zoeken dus per project of per afdeling een aantal mensen die periodiek: maandelijks, trimesterieel of één maal per jaar, een gift willen doen voor het gebied. Om een fiscaal attest te kunnen krijgen moet deze gift op kalenderjaarbasis minstens 30 euro bedragen; Dit kan bijvoorbeeld door maandelijks via een permanente opdracht een gift van min. 2,50 euro te doen (de tegenwaarde van een trappist) of trimestriëel 7,50 euro. Een domicilieringsformulier voor peters/meters is bijgevoegd bij het tijdschrift, naast het gewone overschrijvingsformulier. Deze peter/meter- formulieren zijn ook te downloaden van de website: www.natuurpunt.be/oost-brabant

De lijst van de peters en meters zal periodiek in Natuur en Landschap gepubliceerd worden.

De peters en meters maken de uitbouw van een gebied mogelijk. Zonder de noodzakelijke restfinanciering wordt immers niet aangekocht. Peters en meters willen natuurlijk geïnformeerd worden over de stand van zaken. Daarom zullen we elk jaar in elke regio minstens twee uitstappen organiseren waar we met het reservatenteam aan de peters/ meters en donateurs tonen wat we gedaan hebben. Aan de peters/meters zal elk jaar, ongeacht of ze lid zijn van Natuurpunt, het nummer van Natuur en Landschap worden toegevoegd met het overzicht van de reservatenwerking in Oost-Brabant, de aankopen in het afgelopen jaar en de meest spectaculaire resultaten van het beheer. Alle donateurs, peters en meters die hun e-mailadres doorgeven, krijgen tweemaal per jaar een e-zine met een overzicht van de ontwikkelingen in de gebieden en de uitnodiging voor de peter/meters-activiteiten.

DE VELPEVALLEI

25000 voor 25 ha extra natuurgebied in de Velpevallei

Groeikansen voor Snoekengracht en

Paddenpoel: Nu of Nooit voor meer natuur

De bovenloop van de Velpe

reservatenwerking binnen de vroeger regionale vereniging Natuur en Landschap begon in 1975 met de Snoekengracht te Verrijck. Toen werd voor het eerst een perceeltje van 4 ha gehuurd, de huidige orchideeënpercelen. De inkt van de overeenkomst was nog niet droog of we werden geconfronteerd met de plannen tot rechtekking van de Velpe. Dit over heel de loop van Opvelp tot Halen aan de provinciegrens. Jarenlange strijd voor het behoud van een natuurlijke en meanderende Velpe leverde als resultaat op dat de Velpe een levende en kronkelende rivier bleef. Ondertussen groeide de Snoekengracht uit tot één van de mooiste dottergraslanden van Vlaanderen met 6000 bloeiende brede orchissen in mei. De 4 ha van toen zijn nu uitgegroeid tot een complex van 30 ha met uitlopers in de vallei van de Kleine en Grote Vondelbeek en een natuurakker (voor de gorzen) in het Kautemveld.

Molensteen, een eerste ongeschonden landschap op de oevers van de Velpe, niet ver van de Bron te Opvelp. Foto Pieter Abts

Andere reservaten die er bij kwamen in de bovenloop van de Velpe zijn: het Blauwschuurbroek, het Molensteencomplex en de Hazenberg, alledrie in Opvelp-Bierbeek. Deze bovenloop ligt in de ruilverkaveling Willebringen. Met man en macht

Diep in het plateau van Bevekom liggen enkel schrale graslanden met veel struwelen. Het natuurgebied de Hazenberg aan de bovenloop van de Velpe. Foto Pieter Abts

FONDSSENWERVING

De vochtige hooilanden en kapel Sint-Lucia langs de Velpe ter hoogte van Verrijck (Boutersem), een natuurgebiedje midden in het dorp. Foto Pieter Abts

De reservaatprojecten die nu een oppervlakte beslaan van 28,8 ha zullen kunnen groeien tot circa 65 ha. Maar toch blijft de ruilverkaveling daar in de middenloop van de brede Velpevallei een omvangrijke ingreep waar we met heel gemengde gevoelens tegenover staan. We willen het tij nog keren door versterking van de aanwezige natuur. Daarom werken we hard om het project Paddenpoel-Velpevallei niet alleen in het kader van de ruilverkaveling maar ook op eigen kracht uit te breiden. Net als onze aanwezigheid het verschil voor natuur maakte bij de ruilverkaveling Hoegaarden, willen we door onze aanwezigheid met het project Paddenpoel-Velpevallei het verschil maken in de ruilverkaveling Vissenaken. Het project Paddenpoel-Velpevallei dus als hefboom voor meer natuur in het deel van de Velpevallei stroomafwaarts van de Aarschotsesteenweg. We doen hier werkelijk een run tegen de tijd. Dit mag niet mislopen door een gebrek aan restfinanciering.

Al wat we nu binnen het project, maar ook elders binnen het blok van de ruilverkaveling kunnen verwerven, is dubbel gewonnen. Het doet de balans naar een grote eenheid natuur dubbel omslaan. Daartoe hebben we donateurs, peters en meters nodig die het project steunen. Deze campagne moet 25000 euro aan restfinanciering opleveren, waardoor we 25 ha natuurgebied extra kunnen veiligstellen. Heb je weet van interessante percelen, aarzel dan niet om ons onmiddellijk te contacteren.

wordt gewerkt om de natuur hier te versterken tot een heuse groene ruggengraat Hazenberg-Velpevallei-Molensteen en tot een complex Snoekengracht-Vondelbeek-Kop Kautemveld. De gebieden samen bedragen momenteel een oppervlakte van 37,4 ha. De laatste 5 jaar namen ze een uitbreiding met 18 ha. De Snoekengracht was een hefboom voor een levende en kronkelende Velpe, deze keten van gebieden wil een hefboom zijn voor een groene structuur in het ruilverkavelingslandschap waarin er nog toekomst is voor natuur. Dat zal lukken als we de komende jaren de reservaatprojecten hier dankzij de steun van vele peters en meters verder kunnen uitbreiden.

De middenloop van de Velpe

Even cruciaal voor de toekomst van de natuur zijn de projecten Paddenpoel-Velpevallei-Koestraat (Bunsbeek en Vissenaken) en de Rozendaalbeekvallei. (Vissenaken). Deze gebieden liggen in de ruilverkaveling in uitvoering van Vissenaken.

De Paddenpoel is inmiddels uitgegroeid tot een prachtig heischraal en ten dele blauwgrasland met soorten als blauwe knoop, karwijselie, knooppkruid, veel tormentil en andere soorten. In de Paddenpoel hoor je in het voorjaar de jodelende wulp, zie je de roodborsttapuit of hoor je de rietgors. 's Winters was dit deel van de Velpevallei de pleisterplaats van de grote zilverreiger. Voor een overzicht van de gebieden in beheer binnen velpe-mene en een heus dossier van de Paddenpoel-velpevallei zie www.velpe-mene.be

De orchideeën van de snoekengracht zijn bekend bij veel natuurliefhebbers, dat deze prachtige bloemen er zijn dankzij de inzet van vele uren vrijwilligerswerk wordt soms wel vergeten. Foto Pieter Abts

In een klein zijvalletje van de Velpe te Roosbeek heeft natuurliefhebbers zich ontfemd over een hoogstambooggaard. Met het herstel van het landschap creëren we een geschikte biotoop voor de steenuil. Foto Pieter Abts

FONDSENWERVING

Knoopkruid en margrietten bloeien nergens zo uitbundig als in het natuurgebied de Zeyp. Foto Pieter Abts

Ter hoogte van de paddepoel wordt de velpevallei een echte vallei met een zeer open karakter. Foto Pieter Abts

Word peter/meter en steun project 3997

Word donateur voor het project 'Velpevallei'. Ondersteun het netwerk natuurgebieden: Hazenberg, Molensteen, Snoekengracht, Vondelbeek, Rozendaalbeekvallei, Zeyp en Paddenpoel. Doe het vandaag nog. Met dit hefboomproject willen we de ruilverkavelingen Willebringen en Vissenaken een groene ruggengraat geven.

Zo ondersteun je:

- de natuurkokers voor geelgorsen in Kautemveld
- de 6000 orchideeën in de Snoekengracht
- de jodelende wulpen in de Velpevallei aan de Paddenpoel.

Eén keten van gebieden met grote diversiteit, één projectnummer: 3997

Storten op rek. nr. 293-021275-88 van Natuurpunt met vermelding Velpe-Mene projectnummer 3997. Giften vanaf 30 euro op (kalender)jaarbasis zijn fiscaal aftrekbaar.

De lijst van alle donateurs, peters en meters zal worden opgenomen in Natuur en Landschap, nummer 4 van december. Alle donateurs, peters en meters die dit wensen en hun e-mail adres opgeven, krijgen tweemaal per jaar een e-zine om hen over de stand van zaken en de donateur-, peter/meteractiviteiten te informeren.

In de Rozendaalbeekvallei te Vissenaken is er een natuurgebied gelegen met de zelfde naam. Waar het nu nog enkele snippers zijn, hopen we in de nabije toekomst een aaneengesloten natuurgebied te beheren. Foto Pieter Abts

De levendbarende hagedis is samen met hazelworm één van de weinige reptielen die voorkomen in de streek. Hier een levendbarende hagedis in de Zeyp te Attenrode-Wever. Foto Pieter Abts

FONDSENWERVING

Nieuws uit Zuidoost- Brabant

afdeling Gete-Velp
Geetbets, Kortenaeken,
Landen, Linter,
Zoutleeuw

Landen en Beemden, muzisch
project van 3 Landense kunstenaars

ten voordele van Natuurpunt.

Van 2 tot 27 april 2004.

In een omgeving die wordt gedomineerd door landbouw en akkers, is een natuurgebied een kostbaar goed. 'De Beemden' liggen quasi in het centrum van Landen. Het is een klein natuurgebied van ongeveer 7 ha met 6 verschillende biotopen, wat het juist interessant maakt.

We hadden al lang 'iets' kunstzinnig en bovendien blijvends willen organiseren rond het gebied, zodat de inwoner van Landen en omgeving op een alternatieve manier geconfronteerd werd met de schoonheid van zijn natuurgebied. Vorig

jaar kwam dan het voorstel van drie Landense kunstenaars, André Devlaeminck, Juul Kinnaer en Syl Peeters om een muzisch project op te zetten rond de Beemden. Het werd een ambitieus project, met de steun van de stad, waaraan gans Landen kon meedoen. Het opzet was bovendien zo dat de opbrengst van de verkoop van het kunstboek integraal geschonken werd aan Natuurpunt - Kern Landen, dat er een leerpad mee wil opzetten.

Het werd een gevuld programma, voor ieder wat wils. De permanente tentoonstelling omvatte werken van de 3 kunstenaars van telkens een andere discipline. André Devlaeminck zorgde voor de kunstfoto's en de bromoil. Juul Kinnaer is de poëet en Syl Peeters de schilder. De georganiseerde tekenwedstrijd leverde meer dan 650 werken op uit 33

klassen van de Landense scholen. Van de nevenactiviteiten was de diareeks over de Beemden het meest succesvol. Niet te verwonderen als men weet dat de dia's gemaakt werden door Staf en Josée De Roover. Andere nevenactiviteiten waren: workshops van schilderen en bromoiltechniek, een demo van Ikebana en een voordracht van Ivo Pauwels, de man met de groene vingers.

Het is nu nog te vroeg om na te gaan wat de invloed van het project op de Landenaar zal zijn of om te weten of het leerpad er kan komen of niet. Het project op zich mag alvast geslaagd genoemd worden.

Een paar stukjes poëzie van Juul Kinnaer:

De Beemden

*bomen omranden
stille schapen grazen rust
dromers herkennen
bossen van arcadia
pan in heimelijk fluiten*

*wolken drijven als
bergmassief eenden schrijven
kringen op vijvers
een visser hengelt naast riet
de najaden ziet hij niet*

*de vijver rimpelt
eenzaamheid een stilleven
met dode blaren*

*in de holte van
de knotwilg dubt een bosuil
hij broedt zijn wijsheid*

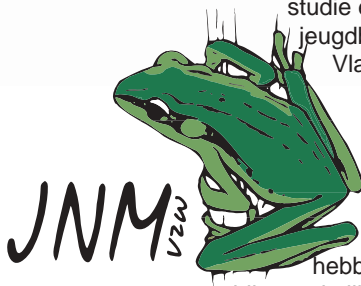
De Beemden, geschilderd door Syl Peeters.

Nieuws uit Zuidoost- Brabant

afdeling Gete-Velp
Geetbets, Kortenaeken,
Landen, Linter,
Zoutleeuw

Ga mee op kamp met de JNM in het Heibos (Kortenaeken)

Anderhalf jaar geleden stond in ons eerste artikel in het natuurpuntblad van Oost-brabant hoe we ontstaan zijn, wat we al verwezenlijkt hadden en wat onze toekomstplannen waren! Anderhalf jaar is een lange tijd en daarom willen we ons nog eens voorstellen. JNM betekent 'jeugd voor natuurstudie en milieubescherming', is een jeugdbeweging die actief is over heel Vlaanderen en opgesplitst is in regionale afdelingen, gelijkend op die van Natuurpunt. Onze afdeling, genaamd Oost-Brabant, is in november 2002 heropgestart. Volgens ons zijn we goed bezig, we hebben nu een veertigtal leden, bijna wekelijks een activiteit, gaande van

wateronderzoek tot een fuif of een fietstocht door de Getevallei of een kajaktocht in de Ardennen. Die veertig leden bestaan uit een groep piepertjes van de leeftijd 8 tot 12 jaar, de ini's van 12 tot 15 en de gewone leden met een maximum leeftijd van 25 jaar.

Elke jeugdbeweging organiseert toch wel een kamp zeker! Dit jaar van 12 tot 18 augustus is het prijs! In het Heibos zullen tenten worden opgeslagen voor 25 mensen. Het concept is een werkstudiekamp. Werk houdt in dat er drie dagen beheerswerken worden uitgevoerd: heideperceeltjes plaggen, uitheemse boomsoorten verwijderen, de boomgaard onder handen nemen en veel meer van dat, allemaal lekker op ons

Foto's Kristien Six

eigen tempo. Ook wordt er één dag uitgetrokken om naar het biobedrijf Yggdrasil in Vissenaken te fietsen waar we een rondleiding krijgen, zelf onze handen uit de mouwen steken in de biologische tuin, en zodoende kennismaken met permacultuur, en vanalles en nog wat dat met biolandbouw te maken heeft. Natuurstudie, vollen bak natuurlijk, ook tijdens de beheerswerken, maar we gaan zeker eens afzakken naar het Meldertse en het Hoegaardse om de kalkgraslanden uit te pluizen, een keer vogels gaan ringen, de kamsalamanders bezoeken, door de Getevallei fietsen, de bezinkingsputten in Tienen mogen ons ook wel verwachten, de Snoekengracht

mag niet ontbreken op het programma. En daarbuiten: af een toe een goeie ravotpartij, siesta's in het augustuszonneke, 's avonds kampvuurtje maken...

Interesse voor onze werking of meer specifiek voor het kamp, contacteer Iwan Lewyille, Dorpstraat 38, 3470 Ransberg, 011 58 32 58, 0495 94 21 00. En mailen lukt op iwan@jnm.be

Bezoek zeker onze website:

www.jnet.be/jnmoost-brab

waar onze kalender, foto's van activiteiten en alles wat wij uitsteken, doen en laten opstaat.

En hopelijk tot binnenkort !!!

Nieuws uit Zuidoost- Brabant

afdeling Velpe-Mene
Bierbeek, Boutersem,
Glabbeek, Hoegaarden,
Tienen

Uitnodiging zomerwerkdagen in de natuurgebieden

Na de succesvolle winterwerkdagen en de wekelijkse lente-uitstappen is de zomer de tijd van de zomerwerkdagen in de verschillende natuurgebieden. Vanaf begin juli tot en met begin augustus komt elk weekend een ander gebied aan de beurt. We beginnen in het Koebos, daarna doen we Weterbeek, Aardgat, Snoekengracht, Rozendaalbeek, Mene-Jordaan, Blauwschuurbroek, Zwarteboos en andere gebieden aan. Het betekent telkens noeste arbeid maar als er veel vrijwilligers komen opdagen, dan vliegt het werk vooruit en wordt het ook een leuke boel. Dan weet je 's avonds wat het betekent om

Koebos, Rozendaalbeekvallei en Zwartebos:

officieel erkend als reservaat

Tijdens de eerste helft van 2004 werden de volgende gebieden als natuureservaat erkend: Koebos in Bierbeek en Lubbeek, Rozendaalbeek in Vissenaken-Tienen en Zwartebos in Bierbeek. Dat betekent dat deze gebieden nu ook officieel het statuut van natuureservaten hebben en dat de minister voor leefmilieu het beheersplan goedgekeurd heeft. Voor elk werd een gedetailleerd natuurstreefbeeld vastgesteld. De eerste maal na drie jaar, en vervolgens om de vijf

*Zomerwerkdag in de Mene-Jordaan. De werkdagen in de natuurgebieden zijn een jaarlijkse traditie en getuigen van de grote betrokkenheid van de vrijwilligers bij het natuurbeheer.
Foto: Esther Buysmans*

heerlijk moe te zijn. Er wordt telkens ook gezorgd voor een drankje en een versnapering. De lijst met werkdagen vind je in de kalender. Mensen die mee willen werken aan de werkdagen of mee willen werken in een team rond een reservaat kunnen hun naam opgeven aan:
esther.buysmans@pandora.be.

Uitbreidingsdossiers

De reservatenwerkgroep van de afdeling werkt in 2004 aan de voorbereiding van de volgende beheersplannen of uitbreidingen van bestaande erkenningsdossiers: uitbreiding van het Koebos met het Langenbos (Bierbeek), en van de Snoekengracht met de vallei van de Vondelbeek en de kop van het Kautemveld, de boomgaard in de Kleinbeek te Roosbeek en het aansluitend terrassenlandschap aan de spoorweg in Kumtich, de uitbreiding van het reservaat van Mene-Jordaan en van het reservaat Rosdel.

*Zwartebos: 'Blauwgraslanden met soorten als gele en blauwe zegge komen maar met enkele 10-tallen ha in Vlaanderen voor. Gratis beheer en doorgegeven aan toekomstige generatie door vrijwillig natuurbeheer.
Foto: Esther Buysmans*

jaar wordt er een evaluatie- en monitoringrapport gemaakt om na te gaan of het beheer het beoogde resultaat oplevert. Eind 2003 werden de dossiers van de Paddenpoel-Velpevallei (Glabbeek en deels Tienen) en het Tiens Broek (Tienen) afgerond en bij de overheid ingediend.

Sensationele ontwikkelingen door natuur- beheer in Rosdel en Mene-Jordaan

Voor Mene-Jordaan en Rosdel is het evaluatie- en monitoringrapport in voorbereiding voor het gedeelte dat eerst in beheer werd genomen. Zowel in Mene-Jordaan als in Rosdel kan je je ogen haast niet geloven als je ziet wat een vijftal jaar beheer heeft opgeleverd. Begin mei 2004 werden voor het eerst terug een zevental exemplaren brede orchis gevonden in de hooilanden in de Jordaanvallei. Zeldzame soorten zoals karwijselie en knolsteenbreek, maar ook soorten als paddenrus, zeegroene zegge en massale hoeveelheden van kandelaartje duiken plots op. Voor de Rosdel is de ontwikkeling nog spectaculairder. Half natuurminnend Vlaanderen is zich onder begeleiding van Robin Guelinckx en

Nieuws uit Zuidoost- Brabant

Luk Briesen komen vergapen aan hoe de natuurontwikkeling hier loopt. De in 2000 in beheer genomen akkers vormen nu een zee van bloeiende graslanden vol zeldzame soorten, dikwijls met een kalkminnend karakter, zoals aardaker, borstelkrans en voor Vlaanderen unieke orchideeën. Elk weekend worden er nieuwe vondsten gedaan. Ook voor de vogels gaat het de goede richting uit. In de Rosdel en Mene-Jordaan waren eind april terug 3 zangposten van de nachtegaal, waren er meer zangposten dan ooit van de sprinkhaanzanger en hopen we op kolonisatie door de roodborsttapuit. Bij een recent keveronderzoek werden verschillende soorten gevonden die als

Nieuwe vindplaats van brede orchis in Mene-Jordaan, dankzij het goede beheer. Foto: Esther Buysmans

uitgestorven of zeer zeldzaam werden aanzien in Vlaanderen. Terwijl overal de biodiversiteit in het landschap zienderogen achteruitgaat, wordt hier het tegendeel bewezen en dat het Natuurpuntmodel werkt.

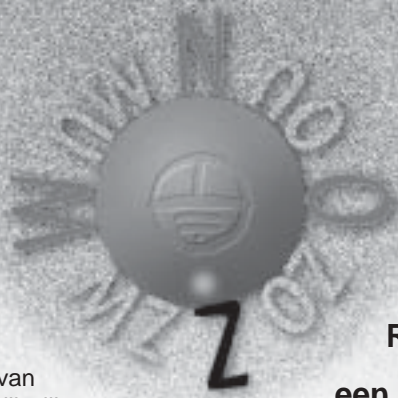
Reservatenteams rond elk gebied

Niet enkelingen maar een groep mensen draagt de zorg voor een gebied en is daarrond actief. De meest recente teams die tot stand kwamen, zijn die van Meldertbos en Mene-Jordaan. In Meldert krijgen alle dorpingen periodiek een krant 'Het Bos in het Dorp'. Daarin komt ook de mondeling overgeleverde traditie aan bod met interviews van oude dorpsbewoners die heel wat verhalen kunnen vertellen rond het Meldertbos (zie www.velpe-mene.be). Wie geïnteresseerd is om in een team binnen de afdeling Velpe-Mene mee te werken, neemt contact op met esther.buysmans@pandora.be die de namen doorgeeft aan het team van het desbetreffende reservaat.

@@@ Electronische Nieuwsbrief Velpe-Mene

Om de twee à drie weken verschijnt er een electronische nieuwsbrief van Velpe-Mene met korte berichten over de lopende ontwikkelingen en activiteiten binnen de afdeling. Deze nieuwsbrief is ook te raadplegen via www.velpe-mene.be. Voor de leden van de afdeling en andere geïnteresseerde leden is dit een buitengewone mogelijkheid om direct op de hoogte te blijven. Je kunt inschrijven via de inschrijfknoop op de website (www.velpe-mene.be) of een mail naar: hugo.abts@pandora.be om de nieuwsbrief op je eigen e-mailadres te ontvangen.

afdeling Velpe-Mene
Bierbeek, Boutersem,
Glabbeek, Hoegaarden,
Tienen

Ruilverkaveling Vissenaken in een eindstadium

Wanneer dit tijdschrift verschijnt, zal waarschijnlijk het uitwerkingsplan van de ruilverkaveling Vissenaken zijn vastgesteld. De afdeling Velpe-Mene heeft de laatste jaren dagelijks en met gemengde gevoelens de ontwikkelingen van de ruilverkaveling Vissenaken opgevolgd. Tot vervelens toe zijn we tussengekomen voor het veiligstellen van een groter geheel van natuur in het complex Paddenpoel-Velpevallei-Koestraat, voor de uitbouw van het Rozendaalbeekvallei-complex, voor de veiligstelling van het kwelgebied 'In de Zon'-Waterstraat te Vissenaken, voor inrichtingsmaatregelen die de rugstreeppad moeten redden, om te voorkomen dat er in de vallei grasland verdwijnt, om te voorkomen dat er hagen en bomen in dit weidegebied verdwijnen, voor het behoud van de taluds. De taakgroep van Velpe-Mene gedroeg zich als het levend geweten van de streek en nam haar verantwoordelijkheid op voor natuur en landschap. Wanneer je dit leest, zijn de teerlingen geworpen. De ruilverkaveling is nog steeds niet ideaal, maar op al de hierboven opgesomde punten zal Velpe-Mene het verschil hebben gemaakt. We wachten af of we ook voor Vissenaken eenzelfde verhaal over de natuurontwikkeling zullen kunnen schrijven als hierboven voor Hoegaarden (Rosdel en Mene-Jordaan). In het volgend nummer zullen we ingaan op de ontwikkelingen in de ruilverkaveling Willebringen. Beide gevallen tonen aan hoe we als natuurbeweging zinvol werk kunnen doen en hoe belangrijk het is om een breed draagvlak te hebben van mensen die pal achter de afdeling staan.

Ruimtelijk Uitvoeringsplan Hoegaardse

Valleien goedgekeurd

Ook hier is de teerling geworpen. Ondanks alle heisa is het ruimtelijk uitvoeringsplan Hoegaardse valleien door de Vlaamse regering goedgekeurd. Dit uitwerkingsplan betrof voornamelijk de reservaten Mene-Jordaan en Rosdel, maar daarnaast werd ook een vijftal ha woongebied in de open vallei achter de kerk van Meldert omgevormd tot natuurgebied.

Hugo Abts